

Pazar gecesi müthiş bir deniz maçı bekleniyor

Alman kruvazörü süvarisi, kendisini bekliyen beş İngiliz gemisi ile harbe girişeceğini beyan etti

Bulgar talepleri

Bulgar Başvekilinin son beyanatından ne anlıyoruz, Balkanlarda vaziyet nedir?

Yazan: ETEM İZZET BENİCE

Bulgar Başvekilli bir İtalyan gazetesinde milli siyasetini ve dileklerini bir kere daha izah etti.

Sayın Köseivanof'un bu izah ve beyanı üç noktadan mühtimdir.

Bulgar Başvekilli şu üç noktayı tebarüz ettiriyor:

1- Bulgaristan bitaraflığını devam ettirecektir.

2- Milli taleplerinden vazgeçmiş değildir, bekliyor.

3- Bulgaristan Romanyanın müskütatından istifade edebilir ve emellerini tahakkuk ettirebilir, fakat, bunu bir sulu masası başında yapmayı tercih ediyor.

Esasların haricinde de Başvekil İtalya ve İtalyanın Bulgaristan davaları ve sulu temayülleri üzerindeki tutumuna cemillerde bulunuyor.

Anlaşıyor ki, komşumuz ve dostumuz Bulgaristan kendisi için gizdiği politika yolundan asla inhiraf etmek niyetinde değildir. Bu itibarla Avrupa harbinin Balkanlardaki tesirleri inkişaf edinceye kadar abitaraf bir Balkan bloku teşkilne veda etmek iltiza ettiği artık kat'i surette tahakkuk ediyor, demektir.

Şimdiki halde, Bulgaristanın bu politikasının harici tehlikeler ve temayülleri belirmediği Balkanlardaki umumi durumu bozması ve sulu havasını ihlâl etmesi beklenemez. Balkan antantı Bulgaristanın milli taleplerini filen tahakkuk ettirmesine karşı en müessir bir engeldir ve bu değerini de halen muhafaza etmektedir.

Hariceten Balkanlara gelebilecek bir tehlike için de ancak iki yol vardır. Bunun birisi Almanya'dan Balkanlara inen, diğeri de Sovyet Rusya'dan Romanya'ya inen yoldur. Almanlar, iktisadi mecburiyetler ve beslenme bakımından şimdiki halde Balkanlardaki vaziyeti bozmak istemez bir halde görünüyorlar. Bu bakımdan Sovyet Rusyanın Balkanlara inmesini de pek istemeseler gerekir. Ancak, Almanya harbi behemehat bütün dünyaya yaymaya karar vermişse ve kendi menfaatinin böyle bir hedefte ariyorsa o zaman Balkanlardaki iktisadi menfaatlara fedâ edebilir ve Sovyet Rusya'yı Balkanlara imkiye teşvikte devam edebileceği gibi diğer vasıtaları da tahrik etmekten halli kalmaz.

(Devamı 5 inci sahifede)

Ekster İngiliz zırhlısı bir limana yüz kadar yaralı çıkardı

BU GEMİYE KAYBOLMUŞ NAZARİLE BAKILIYOR

İngiliz esirleri ve batırılan vapurların kaptanları dışarıya çıkarıldı. Korsan gemisi şimdiye kadar 50 bin tona varan vapur batırmış

Boenos - Aires 16 (A.A.)— Falkland adalarına gitmek isteyen Ekster adındaki İngiliz kruvazörü, Arjantin hükümetinden yeniden yüz kadar meruhun bir Arjantin limanında karaya çıkarılmasına müsaade edilmesini istemiştir. Bu müsaade verilmiş ve Belgrano limanına birçok ağır yaralı çıkarılmıştır. Bu yaralıların birçoğu tedavi edilmeden evvel telef olmuşlardır. Ekster kruvazörü, ağır surette hasara uğramıştır ve ancak altı mil süratle sefer edilmektedir. Bu gemiye artık kaybedilmiş nazarile bakılmaktadır.

Londra 16 (Hususi)— Montevideo'dan gelen haberlere göre Graf von Spee zırhlısı tamir edilmiştir ve denize açılacak vaziyettedir. Tahomna Alman gemisi zırhlıya erzak ve mahrakat vermiştir.

Alman süvarisinin kendisini bekliyen beş İngiliz gemisi ile harbe girişeceğini beyan ettiği söylenmektedir.

Gemide bulunan batırılmış gemilerin altı kaptanı, dokuz mühendis, 25 İngiliz zabiti ve 20 İngiliz neferi karaya çıkarılmışlar ve İngiliz konsoloslukuna teslim edilmişlerdir.

Korsan gemisinin Atlantikte 50 bin tona varan vapurları batırıldığı anlaşılmıştır.

YARIN GECE YARISINA KADAR
Londra 16 (Hususi)— Uruguvay makamı Graf von Spee zırhlısı süvarisine 72 saat zarfında Montevideo limanını terketmesini tebliğ etmiştir. Bu mühlet pazar günü saat 23,30 da nihayet bulmaktadır.

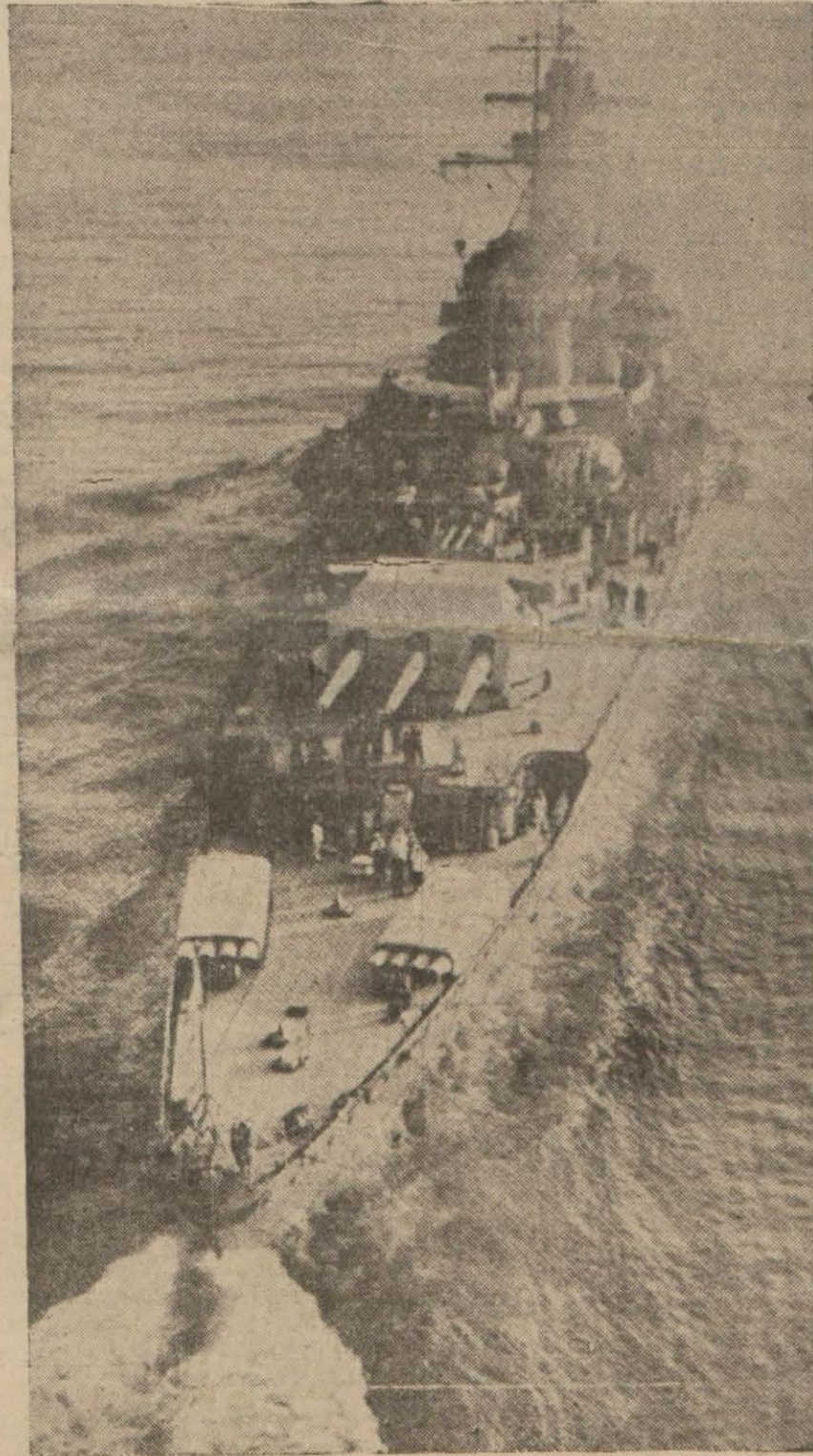
İNGİLİZ TAYYARE GEMİSİ DE BEKLİYENLERE İLTİHAH ETTİ

Londra 16 (Hususi)— Ark Ruayal tayyare gemisi de, Alman cep zırhlısını bekliyen İngiliz kruvazörlerine iltihak etmiştir.

Alman kruvazöründe ölenlerin cenazelerine askeri merasim yapılmış, cenazeler şimal mezarlığına defnedilmiştir.

ALMAN GEMİSİNİN EVSAFI

Alman harp zırhlısı Admiral Graf von Spee, 10.000 tonluk ve 54.000 beygir kuvvetinde 26 mil sür'atli haiz küçük, fakat kuvvetli bir zırhlıdır. Çünkü hiç bir 10.000 tonluk geminin taşımadığı ağır toplarla mücehhezdir. 1934-36 seneleri arasında yapılmış olan bu harp zırhlısı 6 tane 280 lik ağır, 8 tane

Graf von Spee cep kruvazörü seyir halinde

150 lik orta, 4 tane 8.8 lik ve 8 tane 3.7 lik hava defii topu ile mücehhezdir. 8 tane 533 lük torpido kovani vardır.

Bu gemi bir yenilik olmak üzere, perçin çivisiz olarak elektrikle kaynak usulile yapılmıştır.

Cumhurreisi Sivasta

Erzincan, 16 (A. A.) — Reisi - cumhur İsmet İnönü dün saat 13 de Erzincana muvasalat etmiştir. Şehir baştan başa bayraklarla ve taklarla süslenmiştir. Milli Şef hükümet konağı, Ordu Müfettişliği, Halkevi ve Belediye'yi ziyaretten sonra yaya olarak halkın son - suz tezahürleri arasında Erzincan çarşısını gezmiş, bir çok dükkân - lara uğruyarak Erzincanın iktisadi hayatı ile alakadar olmuş, yeni yapılmakta olan hali gezmıştır. Saat 18 de Orduvinde şereflerine verilen danslı çaya gitmiştir. Erzincan halkı büyük sevinç içindedir.

Erzincan, 16 (A. A.) — Reisi - cumhur İsmet İnönü'yü hâmil bulunan hususi tren Erzincan'dan saat 8 de Sivasta müteveccihen hareket etmiştir.

Sovyet - Macar hududunda bir çarpışma

Roma 16 (Radyo)— Budapeşten buraya gelen habere göre, on dört kişi Rus hududundan Macar hududuna girerek, muhafızlara hücum etmişlerdir. Bu meşgul şahıslarla muhafızlar arasında şiddetli bir müsademe olmuş, Macarlardan iki kişi yaralanmıştır. Macar muhafızlarının şiddetli mukabil ateşi üzerine meşgul şahıslar geri çekilmişlerdir. Bunların bir Sovyet zabiti kumandasında Rus askerleri oldukları anlaşılmıştır.

Göçmenlerden zorla para alan kaptanlar

Tahkikatevrakı ile birlikte adliyeye verildiler

Romanyadan şehrimize getirilen göçmenlerden liste harici 44 kişiyi bir ay evvel Köstence'den şehrimize getirir Samsun vapurunun ikinci kaptanı Ali Erdiç, üçüncü kaptanı Nuri Terzioğlu, telsiz memuru Necmeddin Aşar, kâtip Sezai tayfa Yakup müstereken yaptıkları tehditlerle bunlardan nakliye ücreti isimle mühim miktarda para aldıkları Emniyet müd.rüğü (Devamı 5 inci sahifede)

KISACA

Ölümlerden ölüm beğen..

Bütün dünya merakla «Graf Fon Spee» ve verilen yetmiş iki saatlik mühletin bitmesini bekliyor. Beş İngiliz kruvazörü, bir dret - novtu ve bir tayyare zırhlısı da ejder gibi onu bekliyorlar.

Alman cep zırhlısı iltica ettiği limandan çıkabilecek mi, çıkarsa muharebe edilecek mi, muharebe ederse yakayı kurtarabilecek mi? Hani şu eski masallarda kuvvetli zayıfın karşısına dikilir de: — Ölümlerden ölüm oğen..

Dermiş: Muhakkak ki, şimdi «Graf Fon Spee» nin kumandanı da yetmiş iki saati sayarken hep bu sualin cevabını dudaklarında mırıl damlamakla meşguldür.

Allah bu acıyı ve bu telâsi kim - senin başına vermesin!

Kont Ciyano bugün nutkunu söyledi

Balkanlara Bolşevizmin yayılmasına İtalyanın asla müsamaha edemeyeceğini bilhassa tebarüz ettirdi

Roma 16 (Hususi)— Hariciye Nazırı Kont Ciano korporasyonlar meclisinde beklenen nutkunu bugün öğleden evvel söylemiştir.

Kont Ciano, bugünkü dünya vaziyetinin umumi bir tasvirini yaptıktan sonra, İtalyanın bu vaziyet içinde en doğru bir politika takip ettiğini, Sovyetlerin Finlandiya'ya taarruzlarının bolşevizmin bu kanaldan da Avrupa'ya yayılması maksadile yapıldığını ilâve etmiştir.

Kont Ciano cenubu şarki Avrupa - sıdan ve Balkanlardan da bahsederek İtalyanın bu mntakalarda Bolşevizmin hulûline asla müsamaha etmeyeceğini tebarüz ettirmiştir.

Mumaleh bilhassa demıştır ki:

Musolininin iddialarının doğruluğunu vesak ile isbat etmek gibi artık bilüzum olan bir sebepten dolayı değil, belki faşist siyasetinin basireti hakkında herkesin hatırasını tazilemek maksadile faşist tarihine «Uruc nutkunu» namı altında geçmiş olan ve 1927 mayısında irat edilmiş bulunan bir nutukta Duçenin yine bu salonda 1935

İtalya Hariciye Nazırı Kont Ciano

senesi ile 1940 senesi arasında Avrupa tarihini tekatu noktasında buluncagımızı söylemiş olduğumu hatırlatmak isterim.

(Devamı 5 inci sahifede)

Molotof Fin Hariciye Nazırına cevap vermiyor

Sovyetlerin Finlandiyada daha geniş bir taarruza geçecekleri anlaşıyor

Londra 16 (Hususi) — Finlandiya Hariciye Nazırı Tanner dün radyoda Rusca olarak, Sovyet başvekilli ve Hariciye Komiseri Molotof'a hitaben bir sulu müracaatında bulunmuştur. Tanner bilhassa şunları söylemiştir:

— Finlandiya müzakerelerine tekrar başlamağa hazırır. Benim kullandığım vasıta gibi, seri bir vasıta ile bana cevap veriniz. Finlandiya hattâ arazi terketmek suretile müsaadekârlıkta bulunma -

ğa muvafakat ediyordu. Fakat Sovyet Rusya hiç bir esas teklif etmedi.

Tanner Amerikanın tavassutunun da reddedildiğini, keza İsveçin teklifinin de kabul edilmediğini hatırlatarak demıştır ki:

«Molotof, eğer bu sözlerime bir red cevabı verirsiniz, yahut hiç cevap vermezseniz, bütün dünya Sovyet vaidlerine ne kadar kıy -

(Devamı 5 inci sahifede)

ÇERÇEVE

Yalancı Sfenks

(Oscar Wilde) in Sfenks isimli hikâyesinde nefis bir kadın tipi yazar. Gözlere esrarlı görünmek için hileli tertipler peşinde koşan bir kadın! Bu kadın Londranın kuş uçmaz kervan geçmez mahallelerinden birinde sefil bir ev tutmuştur. İngiliz kibar âlemine mensup olan kadın, günün belli başlı bir saatinde bu evden içeriye dalmakta, saatlerce çıkmamaktadır. Maksadı şu:

Kibar sınıfın bir araya geldiği saatlerde o, meydana görünmüyecek; tabii çok merak edilecek; nihayet bir meraklı tarafından takip olunacak; garip bir mahallede sefil bir eve girdiği görülecek; hakkında dedikoduların çeşidi kaynatılacak; ve gözlerde derinle geçcek, muammalaşacak, esrarlaşacak.

Yüz bir kolları Buda heykeli ve tütsülü buhurdan meselesi...

Halbuki kadın, tuttuğu evde ne yapıyor bilir misiniz? Holivut lûgatçesiyle konuşan ahmak borjuvaları şaşırtmak pahasına, tekbaşına ve satlerce kırık bir iskemle üstünde pinekliyor, Taymis gazetesini bir baştan öbür başa hatmediyor.

İçyüzü meydana çıkan sahte esrar tertiplerinden her birinin gerisinde işte böyle bir yalancı Sfenks vardır. Yalancı Sfenksler, kâh yüzlerine tutulan anı bir elektrik ışığı, kâh kendi kendilerini ele veren zavallı bir patavatsızlık yüzünden enseleniverirler.

İnsan faaliyetinin her şubesinde rasgelimesi mümkün olan takma diş (Greta Garbo) lar cinsini giir ve san'atta da bulabilirsiniz.

Mesela cücelere esrarlı görünmek için eserini çok kısa ve dedikodusunu pek uzun tutmaktan başka bir politika takip edemiyen şair, birdenbire gayrete gelip de roman tefrika edeceğine gündelik gazeteye üstüste manizume yetiştirme kalkar ve heyhat ki ancak karanlığın ipeklediği kumasmadaki ot külçesini belli ediverirse ne düşünürsünüz?

(Oscar Wilde) in masum (Lady) sini, saklandığı tamtakir odada keşfetmiş gibi acıklı bir hayrete düşmez misiniz?

NECİB FAZİL KISAKÜREK

Yeni Tefrikamız

Donanma Geliyor

Büyük Harpte, denizlerdeki harikulâde muharebe sahnelerini bütün heyecan ve dehşeti ile canlandıran yeni tefrikamız

Yazan: RAHİM YAĞIZ

Yakında neşrine başlayacağımız bu tefrikamızda dünyaya parmak ısırtan Türk denizcilerinin gösterdikleri harikulâdelikleri okuyacaksınız.

Bu eser, şimdiye kadar el sürülmemiş vesikalara istinat etmektedir

YAKINDA...

Piyasada fiatlar mütemadiyen yükseliyor

Muhtelif maddeler üzerindeki fiyat yükselmeleri bütün şiddetle devam etmektedir. Bilhassa eza ihtikârı piyasada çok genişlemiştir. Eza stokları gümrüklerden tamamlı çekilmiş bulunmaktadı. Yerli ilaçların iptidai maddelerinde de, mühim tereffüfler vardır. Meşhur Alman fabrikalarının müstahzaratı, piyasadaki tamamen çekilmiştir. Frengi ve şeker tedavisinde kullanılan bazı ilaçların da mevcudu son derece azalmıştır.

GIDA MADDELERİ, KALAY TUTKAL, MANİFATURA VESAİRE

İhtikâr yapılan gıda maddelerinin başında yağ, fasulye ve pirinç geliyor. Evvelce kilosı 65 - 70 kuruş olan Trabzon yağları 90-95 kuruş fırlamıştır. Urfa yağı, perakende satış fiyatı 130-135 kuruştur. (Devamı 5 inci sahifede)

Morfin satan doktor dün tevkif edildi

Nihabetyan

Beyoğlunda, Tokatlıyan arkasındaki muayenehanesinde morfin müptelâlarına para mukabilinde reçete vermek suretile bunlara morfin tedarik eden doktor Nihabetyanın polise tahkikâtı ikmal edilerek, kendisi kaçakçılık suçlarına bakan beşinci asliye ceza mahkemesine verilmiş, mahkeme dün ilk sorguyu müteakip doktoru tevkif etmiştir.

HADİSELER KARŞISINDA

Son Telgraf

BİR VAPURUN NEREDE

OLDUĞU BİLİNİYOR

Polonya mütevellileri hâmil bir vapurun ne olduğu bir türlü anlayamamışlar. Torpide mi, parça, mayne mi, vurdur, fırtına mı, tutuldu, batı mı, kaldı mı, belli değil.

İçinde Polonya mütevellileri olduğuna göre, Polonya devleti imkanlarından birine sığınmış olması akla geliyor. Malum ya, Polonya hükümeti şimdi Paris civarında bir ormandadır. Belki, aranan bu gemi de, Kasımpaşa'ya inen Fatih'in gemisi gibi, şimal denizinde baştanbaca etmiş, Paris'te, Sen nehrinde meydana çıkmıştır.

BİLET KAGIDI İLE

GAZETE KAGIDI

Bazı otobüsçüler, belediye resimle rinden kaç etmek için, bir kere kesikler bilet, tekrar kullanıyorlar. Bunun için de, yolcuların attıkları biletleri topluyorlar, bunları gazeteyle bileyip müşteriye veriyorlarmış!

Bir arkadaş: — Peki amma, dedi, bilet kâğıt değil mi, yamam mı?

Bir başka arkadaş cevap verdi: — Otobüs bilet kâğıdı bu. Kolay kolay yansın mı? «Gazete» mi zannettin, çabucak yansın?

TERKOS SUYUNDA

MEVADDI ECNEBİYE

Su terkos suyunun içinde - Yusuf Ziyaya göre zararlı hiç bir şey yoktur - fakat, gazdelerinin, zabıta havadislerine göre, benden ve sizden başka herşey vardır. Allah yine de, insanı düşürmesin!

Bakınsanız, şimdi de, bir adam cesedi bulunmuş. Üstelik hüviyeti de

meçhul. Fakat, tahkikat, tetkikat, tahriyat ve tamakattan sonra, anlaşmış ki, bu zatı nabaht bir cenabıdır. Maamafih, bu hüviyeti meçhul ceset hakkında henüz tahkikatın bitmediği talmim olunabilir. Zira, hüviyeti meçhul bir cesedin hazırık tahkikatında kolaylıkla ilk malum olan tarafı, yerli veya cenebi olusudur.

Fakat, terkos gölünden bir cenabi çıkmasına göre, terkos suyu, henüz mevaddi cenebiyeden ari değil, demektir.

KOMİSYON NASİHAAT

VERİYORMUŞ

Bir gazetede şu haberi okudum: «İhtikar nasihat ve tavsiye ile ölenemedi. Komisyonun bu yoldaki gayretlerine rağmen, birçok maddelerin fiatları yükseliyor.»

Allah Allah, demek, ihtikar komisyonu, şimdiye kadar sadece nasihat ve tavsiyelerle mi bulunmuş? Hele, bir tane şaheser var ki sormayın. Eskiden sandığı 13,5 liraya olan terzi tebeşirleri şimdi 125 liraya imiş.

Aman yahu, nasihatı, tavsiyeyi bırakın da, şu yükselen fiatların indirilmesi için tedbirler alın. Zaten, meşhur sözdür, ki komisyonla kaldı ise...

DENİZBANKI

İSMİ YİNE ÇIKTI

Sabık ve talihli Denizbankı yine ismi meydana çıktı. Şu Satie binası muhakemesi devam edersin. Yeni bir ihbar yapılmış. Denizbank Satie binasını satın alacağı sırada, kendisine, başka bir bina daha teklif edilmiş. Fakat, banka bu binayı reddetmiş.

Bu da mesele mi? Parası var, bol bol harcar, istediği binayı da alır; kim ne karışır?

AHMET RAUF

Seyyar esnaf

Han, apartıman, pasaj antrelerindeki binlerce kişi yersiz mi kalacak?

Belediye reisiği seyyar esnafı ve han, apartıman, pasaj antrelerinde dükkân, cemeğin ve salre gibi satış yerleri kuran binlerce küçük dükkânçı, alâkadar eden yeni ve mühim bir karar vermiştir:

Zabıta Belediye talimatnamesine yeniden ilâve olunan ve dünden itibaren mevkii tatbiki konan bu karara göre badema tekmlî semtlerdeki han, apartıman, dükkân ve pasaj antrelerinde gerek seyyar esnafın suretine ve gerek buralarda cemeğin, küçük dükkân, baraka vüde getirmek şeklinde kurmak ve satış yapmak sureti kat'iyede yasak olmuştur.

Bu karar muvafık bilhassa Be-yoğlu, Galata, Balıkpazarı, Sultanah-mamı, Mahmutpaşa gibi yerlerdeki binlerce küçük esnafa, seyyar satışların hemen bulundukları yerleri terk etmeleri lâzım gelmektedir.

Einsaleh bu kadar kişi yeni iş yerleri temin etmek endişesi ve senelerdir durup alışırları muntakarlardan uzaklaşmak kaygısı ile son karardan telâş ve teassüre düşmüşlerdir.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Şehir tiyatrosu

Kısımlarından birinin İstanbul semtine nakli muvafık görülüyor

Şehir tiyatrosunda fiatların ucuzluğuna rağmen yine tekmlî İstanbul hal-kının bundan istifade edemediği anlaşılmaktadır. Bu tiyatronun bir dram ve komedi kısımlarının da Beyoğlunda bulunması İstanbul, Kadıköy ve Be-yazirinde halkın sıkıştıklarını mü-eip olmaktadır.

Bilhassa İstanbul semtinde tek bir tiyatronun bile mevcut olmaması da alâkadarlara ehemmiyetle nazari dik-kate alınmıştır.

Bu sebeple; İstanbul tiyatrosu de bir tiyatro binası vüde getirilmesi düşünül-mektedir. Bu binada temsil ve recek münasip eleman bulunmadığı takdirde şehir tiyatrosunun dram veya komedi kısımlarından birinin buraya nakli muvafık görülmektedir.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

HALK FILOZOFU

Malını saklıyanı asmak lâzım

İhtikarî mücadele için, hükümetin pek esahî tedbirler aldığı ve tatbik et-mek üzere bulunduğu muhakkaktır.

Fakat, sağdan soldan duyup işittiği-mize, gördüğümüze göre, piyasada, şimdi şu vaziyet vardır:

1- Bütün maddelerin fiatları art-mıştır.

2- İhtikarî insafsızca yapılmaktadır.

3- Tüccar mallarını stok etmekte-dir.

4- Birçok taleplerin iş'af edilme-mektedir. Çünkü, mal saklıdır.

Halbuki, ihtiyacı karşılamıyacak kadar az mal bulunduğu asla inanmıyoruz. Dahilde istihlal ve imal edilen mad-deler şöyle dursun, kuvvetle ümit edi-yoruz ki, haricden gelen birçok madde-lerden de, uzun müddet memleket ih-tiyacı karşılayacak miktarda mal vardır.

O halde, darlık, sıkıntı neden?

Şundan ileri geyiyor ki, meselâ, bu-gün beş bin lira sermayesi olan bir esnaf, şu birkaç ay içinde elli bin lira-lık bir adam olmayı kafasına koymuş-tur. 50 bin liralık adam da milyonların buluşa ve rüyaya içindedir.

Binaenaleyh, yarı, elinde bulun-duğu malı birkaç misli fazla fiyata satılabilmek için, gizli stok yapıyor. Müş-teriyi verdiği sadace:

— Yok, kalmadı, malum ya, ahval...

cevabıdır.

Hükûmete geniş salâhiyet veren bir kanun çıkması üzeridir. Dilerim ki, bu salâhiyet içinde, her esnafın ve tüccar-ın bütün depolarının anı olarak kontrol edilmesi hakkı da bulunsun.

Namuskâr tüccar var, sulhiyet sahibi sahtekar da var. Malını saklıyan, çok kazanmak hırsı ve istihlal ile, halkı kıvrandıran adamın aranacak gizli depolarında, dağlar gibi yığıl mal bu-lunduğu zaman, o herfi, derhal, dükkânının önünde asmak lâzımdır.

REŞAD FEYZİ

Maarif memurları

Büyük tatilde mezuniyet yapamıyacaklar

Başmualimlerle maarif memurları-nın büyük yaz tatillerinde sair mual-imler gibi iznli sayılıp sayılmıyacak-ları hakkında Maarif Vekâletince yeni bir karar verilmiştir.

Bu karara göre mekteplerde kalma-larını icap ettiren bir sebep bulunma-dıkça muallimlere verilen mezuniyet-ten başmualimler de istifade edebile-ceklidir.

Başmualimler mezuniyetleri esna-sında yalnız 15 günlük makam tahsi-satlarını alabileceklerdir.

Maarif memurları ise badema mu-alimler gibi değil; memurlar kanunu hükümleri dairesinde mezuniyet hak-larından istifade edebileceklerdir.

Yani büyük tatilde hep yatacağ-lardır.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Yiyecek maddeleri tahlil edilince!

Belediye kimyahanesine sevkedilen nümuneler arasında, bilhassa neler bozuk çıkıyor?.

YAZAN:
REŞAD FEYZİ

İstanbul belediyesinin bir kimyahanesi vardır. Bu müessesede, şehirde bulunan bütün yenen, içilen maddeler tahlil edilir, rapor verilir. Belediye zabıta yaptığı teftişlerde şüpheli görülen maddeleri buraya sevkeder. Kimyahaneye temiz rapor verirse, mesele yok. «Fenadır» diye rapor verdi mi, yiyecek veya içecek maddeyi satış müessesesi sahibi derhal cezalandırır.

Bugün size, mayi halinde bulunan ve gibi maddelerin belediye kimyahanesine geldiğini ve nasıl bir netice alındığını istatistiklerle yazacağım.

Muhakkak ki - rakamlardan da görüleceği üzere - İstanbul'da satılan bir çok yiyecek maddeleri sıhate muvafık.

Bunlardan bir kısmı görülüp müade edilmiyor, bir kısmını da, affıyla yiyor veya içiyoruz.

Mesela, bir yıl içinde, belediye kimyahanesine gelen içecek maddeler şunlardır:

Menba suyu, çeşme suyu, kuyu suyu, sarnıç suyu, süt ve süt hulasası, gazoz ve şuruplar, limonata, şıra, sirke, bira, rakı, konyak, şarap, diğer içkiler.

Mesela, bir yıl içinde 238 menba suyu nümunesi kimyahaneye gelmiş, bunlardan 77 tanesinin içilemeye yaramaz halde olduğu tahlil neticesinde anlaşılmıştır. Aynı senede 7 çeşit çeşme suyu tahlil edilmiş, yedisinde de bozuk çıkmıştır.

Yine, 53 nevi kuyu suyu tahlil edilmiş, hiçbirinin de kullanılmaya salık olmadığı görülmüştür. On nevi sarnıç suyunun 10 u da içilemeye gayrisalih bulunmuştur. Sarnıç suyu içenler, dikkat etsinler...

Sütlere gelince: 120 nevi süt tahlil edilmiş, ve 38 nevinin, içilemez halde olduğu görülmüştür.

Gazoz ve şuruplar içinde de kötüleri az değildir. Yapılan muayenede, 218 nevi gazoz ve şurup muvafık bir netice vermiş, 37 nevi muvafık bulunmamıştır.

Limonatalarda da muvafık bulunmayan vardır, fakat azdır. Şiirlardan alınan nümunelerden de 6 tanesi gayrimuvafık bulunmuştur. Sirkeleer müthistir. Bir yıl içinde, yapılan tahlilde, 541 çeşit muvafık görülen sirke tesbit edilmiştir. Sirke bilhassa zararlıdır. Dikkat ediniz.

İçkilere gelince, hepsi de inhisarların kontrolü altında bulunduğu için, bunlardan muvafık görüleniyen, yok denemek kadar azdır.

Mayi halinde, yani içilecek maddelerden başka, bir de, yiyecek maddeleri var. Tahlilde, bunlar arasında da bozuk çıkanları çoktur.

Mesela bir sene içinde 39 nevi frantalık un gayrimuvafık bulunmuştur. 62 çeşit ekmekek un da yine, menfi netice vermiştir.

Bakkal dükkanlarında karışık karışık mallar

Bir miktar kötü sabun tesbit edilmiştir. 33 nevi eczayı tıbbiye ve kimyeviye nümunesi de gayrimuvafık görülmüştür. Bu eczayı tıbbiye ve kimyeviye maksat, ilaçlar mı? Pek anıyamadım. İstatistik yılı içinde sarahat yok...

Belediye kimyahanesi şehre faydalı ve elzem bir müessesedir. Yapılan su tahliller gösteriyor ki, burada, müthiş bir mesai sarfediliyor. Kimyahanede çalışan elemanların bir talihsizliği varsa, o da, İstanbul gibi, 99 türlü ve

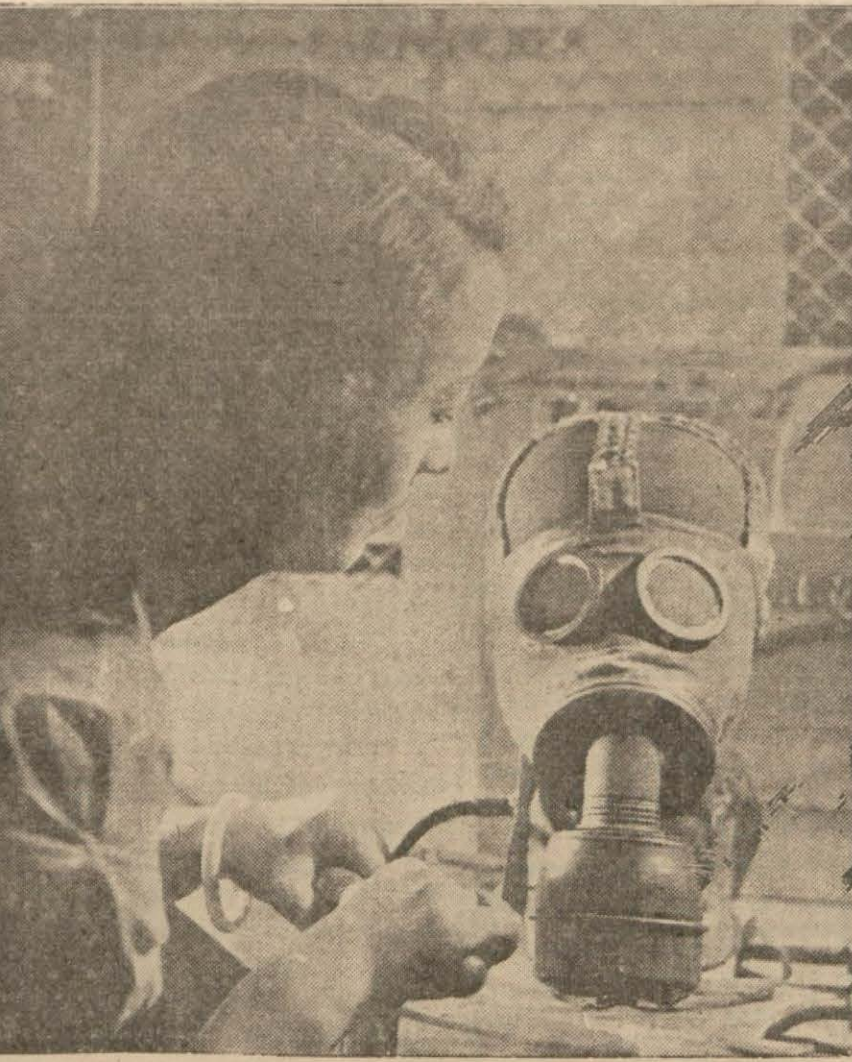
karmakarışık havayıcı zaruriye satılan bir şehirde çatışmalarıdır.

Yukarıdaki rakamlar, tahlil edilmek üzere kimyahaneye sevkedilen ve belediye teftişlerinde müsadere edilen maddelerdir. Acaba, teftiş edilemeyen, tahlil için kimyahaneye gönderilemeyen ve halkın yeddiği başka zararlı maddeler var mıdır?

Yok, desek, çok geniş hüsnüniyet sahibi olmak ve İstanbulu tanımamak lâzım. Var, desek, isbat etmek lâzım. Siz, hükmü veriniz.

Gaz maskeleri nasıl imal ediliyor?

Bir fabrika günde beş bin kadar gaz maskesi imal edebilir

Londrada bir gaz maskesi fabrikasında

Harp başlayınca herkesi bir endişe aldı. Gaz maskesi tedariki... Parisin en kibar, en şık madamları bile sokağa çıktıkları zaman maskelerini beraber alıyorlar.

Fakat bu maskeler nasıl yapılıyor? İşte anlatmak istediğimiz bu. Bir maske 70 - 84 hareketle yapılır. Bir fabrika günde ancak 3 - 5 bin maske imal edebilir. 1,000 maske için 240 metre kauçuklu bez, 95 metre yağlı bez, 18,000 de madeni parça alınır.

Günde 10,000 kartoş yapan bir

fabrika 3 ton maden, 500 kilo kömür, 4 ton hususi kâğıt sarfetmek ve 4 - 5 yüz ameal kullanmak mecburiyetindedir.

Ameler, evvelâ kauçuklu ve yağlı bezleri keserler, sonra biribirine yapıştırırlar, dikerler. Ön tarafına, kauçuktan gözlük gibi bir şey koyarlar. Sonra, tahtadan mamul bir başın üzerine geçirirler, bir pompa vasıtasıyla hava alıp almadığını kontrol ederler. Sonra «gaz odası» na gönderilir. Son teneburada yapılır.

Londra'da bir Lehli artist

Helena Karvoska Lehli bir artisttir. Geçenlerde Londra'ya gelen artist için İngiliz gazeteleri birçok şeyler yazıyorlar. Helena meğer on yedi yaşında, pek küçük sayılan bir yaşta imiş. Lehistanın en birinci artistleri sırasına girmek üzere hazırlanırken harp çıkması, Lehistan malûm olan felâketle uğ-

ramıştır. Helena harbin fecayitinden kaçmak üzere annesiyle birlikte gündüz saklanarak, gece de yürüyerek Roma'ya hududuna kadar gelebilmiştir. Uzun, acıklı bir yolculuktan sonra artist şimdi İngiltere'ye, Londra'ya gitmiş bulunuyor. Londra'ya geldiği zaman cebinde 12 İngiliz lirası varmış.

Faydalı Bilgiler

Soğuğa Karşı

Soğuğa karşı mukavemet için şu şartlara riayet etmelidir:

- 1— Kalın ve sıcak tutan elbiseler giyinmeli.
- 2— Hidrokarbonlu şeyler yemeli. Bal, şekeri bol meyvalar, incir, üzüm, erik, patates, kestane, piring.
- 3— Alkol kat'iyen kullanmamalı.
- 4— Soğuk yerlerde hareketsiz durmamalı, yürümelii veya idman yapmalı.

★ Siyah mermer ocakları parlatmak için bir bez parçasını zeytinyağına batırıp iyice oğuşturmalı, sonra bir fanile parçasıyla parlatmalı.

★ Dantelâ örtüleri ütülenirken süyyen kola kullanmamalı. Eğer bunlara biraz sertlik verilmek istenirse hafif şekerli suya batırmalı.

★ Beyaz ipekli blozları yıkarken suya biraz pirinç suyu karıştırmalı. Bu kumaşa yenilik verir.

★ Beyaz boyalı kapıların üzerindeki lekeleri çıkarmak gayet kolaydır. İki veya üç soğanı suda kaynatmalı ve bir bez parçasını bu suya batırıp lekeleri silmeli.

★ Süt hulasast yapmak güç değildir. Üç litre süt içerisinde bir kilo şeker, bir tutam karbonat koyup kaynatmalı. Karbonat, sütun kaynarken kesilmesine mâni olur.

Sütlü bir saat kadar kaynatmalı ve mütemadiyen tahta bir kaşık ile karıştırılmalı. İyice koyulaşınca indirmeli. Teneke bir kutuya veya şişeye koyup ağzını kapamalı. Bu süt, istenildiği zaman çaya, kahveye karıştırılır veya su ile süt yerine kullanılır.

★ Sarı kunduraları temizlemenin çaresi: Bir çorba kaşığı süte bir kahve kaşığı alkol karıştırılmalı ve bir fanile parçasıyla oğuşturarak silmeli.

★ Kolonya suyu: Bergamot ruhu, portakal ruhu, limon ruhu 10 ar gram, çiçek suyu, 2 damla Romaren yağı 2 damla. 1 litre 90 derecelik alkol...

Holanda ve servet kaynakları

Üç yüz senedenberi harbe karışmayan memleket

Holandanın 34,000 kilometre murabbai arazisi, 9,000,000 da nüfusu vardır.

Rin, Möz ve Esko nehirleri mansapları yakınında bulunan limanları dünyanın en modern ve işlek limanlarıdır. Şimal, Baltık ve Atlantik denizleri geçidine bulundukları için çok ehemmiyetlidirler. 16 ıncı yüz yılda bey-nelmîlel ticaret, Akdenizden şimala geçince Amsterdam, (Anversle beraber) Venedik ve Lizbon limanlarının ticaretine merkeze oldu.

Holanda, 16 ıncı yüz yılda, Portekizin müstemlekelerini tevarüs etti: 60 milyon nüfuslu şarki Holanda Hindistanı ki tabii zenginlikleri ve bilhassa petrolunun, kauçukunun bolluğu ile meşhurdur.

Amsterdam; kahve, tütün, kınakına, elmas ticaretinin merkezi - dir. Dünya kauçuk, şeker, çay ve daha birçok müstemleke emtiasının pazarı da burasıdır. Holanda ticaretinin transit limanlarının en büyüğü Rotterdam'dır. 1928 senesi ithalat ve ihracatı adam başına 600 franktır. Halbuki aynı devirde Fransanın adam başına 255, İngilterenin 538 idi.

Holandanın Almanyaya ihracatı senede 225 rayhs mark idi. Holanda Hindistanının da 122 milyon rayhs mark, yani 377 milyon mark.

Holanda, üç yüz senedenberi her türlü muhasamata karşı bitaraf kalmıştır. Hiçbir tecavüze de uğramamıştır.

Fakat, Münih konferansından sonra memleketini silâhla müdafaa lâzım geldiğini anlamış harp malzemesi satın alarak Almanya ile olan hudutlarını tahkime başlamıştır.

Bohemyanın istilasından sonra 100,000 kişi silâh altına davet edilmiştir. Harp başlar başlamaz bunu 500,000 e çıkarmış ve bir o kadar daha arttırmak için lâzım gelen tedbirleri almıştır.

Istihbarat Harbi

Hapishanede bir aşk macerası

Harbin acaip cilveleri var, gönüller bazen hapishanede de birleşiyor

Marsel Birkel; Sato Tiyeride doğmuştur. Variskur adlı bir muallimenin kızıdır ve bütün Fransız kadınları gibi vatanperverdir.

Umumi harbin bidayetinde Fransız istihbarat servisine, 2 inci büroya müracaat etmiştir. İstihbarat servisi dördüncü ordu erkânharbiyesine bağlı idi. Genç kızın müracaatı kabul olundu ve cepheden gelenlerin hareketını tarassuda memur edildi. Raportaları, büyük Fransız erkânharbiyesinin, sonra Folkeston'un dikkat nazamı çekti.

1916 da, müttelikler istihbarat servisi tarafından Alman hatları gerisine, Hirsona gönderilmek istenildi. Mari, bu tehlikeli vaziefeyi büyük bir memnuniyetle kabul etti. İngiltereye geçti. Oradan, bir Holanda kömür gemisiyle Liyeje hareket etti. İsmi de değiştirilmiş, Mart Benua olmuştu. Alman sivil memurları peşine takıldılar. En küçük hareketlerini tarassut ediyorlardı.

Mari; bu çok nazik vaziefeyi muvaffakiyetle yapıyor, âmirlerinin takdirini kazanıyordu. 18 mayıs 1916 da, Beker'le beraber Liyejde tevkif olundu. Alman polis şefi, pasaportunu tetkik etti, ve güler-

— Sahte, dedi. Fakat mühürleri, damgaları çok iyi taklit edilmiş.

Mari; ilkevel casusluk cürmü ile Sen Leonar hapishanesine konuldu. Komiser Landverlen üzerine aramak isteyince itiraz etti:

— Ne ayıp şey! Bir kadının üzerine bir erkeğin araması nerede görülmüştür? Bu, usule mugayirdir. İmparatora şikâyet edeceğim.

Hapishanenin müdiresi olan rahibe Melani, genç kadına hak verdi. Bu arada husule gelen karışıklıktan istifade eden Mari küçük bir kâğıdı ağzına götürdü, çiğnedi ve yuttu.

Sen Leonar'daki mahpuslara çok fena muamele ediliyordu. Günde ancak 125 gram kuru ekmelele kurtlu bakladan yapılmış bir çorba veriliyordu. Mari son derece zayıf düşmüştü. Buna rağmen maneviyatı bozulmamıştı. Yaşamak, mütteliklerin galip geldiğini görmek istiyordu.

Mari'nin hücresinin yanındaki hücrede Folkeston'un en mümtaz ajanlarından Fokno bulunuyordu. Krözen'le beraber Holanda topraklarında tevkif olunmuştu. Holanda ve İspanyanın Brüksel sefirleri, Alman işgal ordusu kumandanı Fon Bissing nezdinde protestoda bulunmuşlardı. İspanya Kralı Alfons'la Kraliçe Vilhelmin de Alman İmparatoruna bir mektup yazmışlar, serbest bırakılmasını rica etmişlerdi.

Bütün bu protestolardan, teşebbüslerden bir fayda hasıl olmamıştı. Fokno, Mari Birkel'e gönül verdi. Genç kız da aynı hararetle mukabele etti. Seviştiler ve hapisten çıkınca evlenmeye karar verdiler.

Mari; 25 eylül 1916 da harp divanına çıkarıldı. Reis binbaşı Boer, tek gözlüğünü düzeltti, sorguya başladı:

— Belçikaya girdiğiniz zaman nasıl bir tehlikeye maruz bulundunuz? Biliyor muydunuz, matma-zel?..

— Evet!

— O halde bu vaziefeyi niçin kabul ettiniz?..

— Vatanıma hizmet etmek istiyordum. Fransa uğrunda ızdırap çekmekle müttelikim..

— Yaptığınızdan nadim misiniz?

— Hayır! Mümkün olsa yeniden yaparım..

— Polisin, hakkınızda verdiği raporla sizi ne ile ithham ettiğini biliyor musunuz?..

— Hayır!..

— İhanetle!

— Affedersiniz, miralay... Ben asla ihanet etmedim. İhâpet etmek, vatani aleyhine çalışmak demektir. Ben Fransızım, Fransa için çalıştım.

— Aldımanya aleyhine çalışmak bize ihanettir. Sizi casuslukla itham ediyorum.

Dedi. Ve müebbed küreğe mahkûm etti. Mari, Kolonya civarında Siegburg hapishanesine gönderildi. Burada, Fokno ile arkadaşının firar ettikleri haberini aldı.

8 santeğin 1918 de kollarında

kırmızı bir bazubend bulunan Baviera askerleri tarafından tahliye olundu. Kıyamcılar, Fransız casusu Mari Birkel'i askerce selâmladılar, sonra istasyona götürdüler.

Birkaç gün sonra mütareke aketildi. Hapishanede başlayan rüyâ hakikat oldu. Fokno, hapishane arkadaşısı Mari ile evlendi. Bu zat, yirmi senedenberi Suriyede, valinin yüksek müşavirliği vazifesini görüyor.

Alman tehdidine maruz bulunan memleketler

Belçika hududunda da her ihtimale karşı bir milyon Fransız askeri bekliyor

Doğruyu söylemek lâzımgelirse bugünkü Belçika ordusu, 1914 dekinden çok farkedir.

Belçikalılar, Umumi harpte uğradıkları tecavüzün tekrerrüri ihtimalini düşünerek ordularını, ordularının her türlü levazımını asrileştirmeyi ihmal etmemişlerdi.

Bugünkü Belçika hudutlarında bir milyona yakın Alman askeri tahşid edilmiş bulunuyor. Fakat bu hududu kolayca aşvermek artık 1914 deki gibi kolay değildir.

1914 DEN 1939 A

1914 ağustosunda Almanlar taarruza başladıkları zaman Belçikanın ancak bir kaç fırka piyade ve bir kaç süvari lıvası vardı. Fakat, o zamanın kralı Alber orduunun başına geçti. Eli silâh tutan bütün sivil halk ta krallarının yanına yer aldı.

Binaenaleyh Almanlar henüz teşekkül etmek üzere bulunan küçük bir ordu ile karşılaştılar. Fakat Belçikalılar, uzun senelerden-

beri harbe hazırlanmış büyük bir ordu ile karşısmaktan çekinmediler ve düşmanlarına büyük zayıat verdirdiler. Bugünkü Belçika ordusu ise çok mükemmeldir. Her türlü harb levazımı da boldur.

MÜDAFAA HATLARI
Belçikalılar, Almanya tarafından daima tehdid altında bulunan hudutları en modern istihkamlarla tahkim edilmiştir. Bu meyanda tabii müdafaa hatlarından da istifade edilmiştir. Möz nehri ve şimalde Vesare, Herve yaylası geçilemeyecek derecededir.

Hollanda hududu civarı da, Almanların bu taraftan taarruzları ihtimali düşünülerek tahkim edilmiştir. Meşhur Alber kanalı burayı, istenildiği zaman su altında bütün sivil halk ta krallarının yanına yer aldı.

Bundan başka, Fransız erkânharbiyesi, tecavüz vukuunda yardım için Belçika hududuna bir milyondan fazla kuvvet tahşid etmiştir.

TAHTELBAHİRLER NASIL AVLANIR ?

Enver Paşa müstahfızları martinle techiz ederdi

Mayn hatlarından, lâğım tarlalarından, file manilerden kurtulan tahtelbahirlere hangi tahrip usulleri tatbik edilir?

Yazan: RAHMİ YAĞIZ

Eylülde başlayan Avrupa harbinin karada orduların çarpışacak saha bulamaması yüzünden hareket merkezi sıklıkla deniz ve göklerle bağli kaldı.

Tahtelbahirler, suyun altında hareket etmek suretile gözden kurtulabildiklerinden deniz muharebelerinde daha fazla muvaffak oluyorlar.

Bu gizlenmek ve tıpkı uzviyete giren bir mikrop gibi anı faaliyete geçerek deniz harb vahidlerini tahrib etmeğe, batırmak kabiliyetine malik olan tahtelbahirler nasıl avlanırlar?

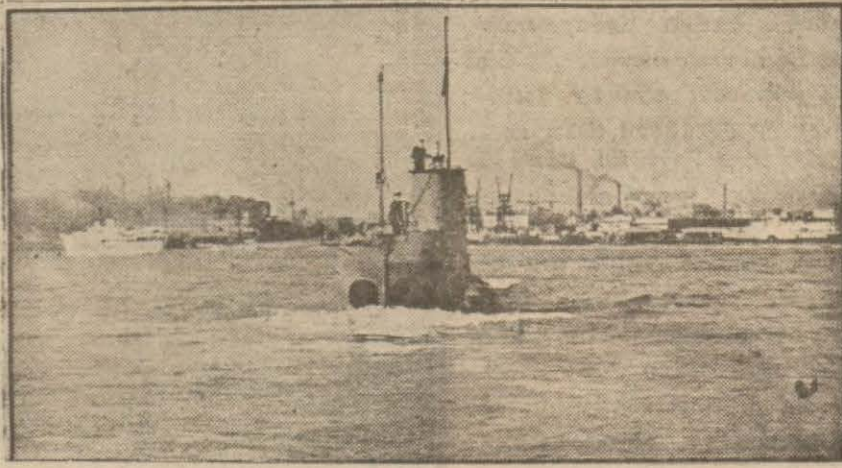
Bunun için en iptidasından en mükemmeline kadar muhtelif şekil ve tâbiyeler mevcuttur. Bu şekil ve tâbiyeler tahtelbahirlerin vazifelerine, vaziyetlerine ve kabiliyetlerine göre başka başkadır.

Bugün, tahtelbahirlere karşı amansız iki düşman, tayyareler ve destroyerlerdir. Bilhassa tayyarelerin bu husustaki muvaffakiyetleri görüş sahalarının genişliğinden meydana geliyor.

Deniz üstünde uçan bir tayyare, bilhassa rakid havalarda tahtelbahirlerin hareket ederken dışarı çıkardıkları yağ ve mazot lekelerini derhal görüyor; tıpkı iz kovalayan bir av köpeği gibi bu lekeleri istikametinde ilerleyerek tahtelbahiri buluyor, yukardan savurduğu bombalarla denizaltı gemisini tahribe yahut dehşete boğarak suyun üzerine çıkarmaya muvaffak oluyor. İkinci halde hemen makineli tüfeklerini aynaya çeviren tayyare denizaltıyı tahribe kâfi geliyor.

Bundan evvel 1914 harbinde tahtelbahirlere karşı kullanılan en müessir silâh destroyerlerdi. Bunlar da tahtelbahirin çıkardığı mazot ve yağ lekelerinden geminin yerini kestirirler, yahut tahtelbahirlerin preskopunu görmek, kendisini tarassud etmek suretile bir defa mahallini tesbit ederler, sonra peşinden ayrılmıyarak ufak çaplı toplarla tahtelbahiri devamlı ateş altında bulunduruyorlar, bu suretle ya mermi isabetine maruz bırakırlar, yahut tahtelbahiri denizin üstüne çıkarak bir topçu düellosuna icbar ediyorlar ki, destroyerin topları karşısında tek topile bir iş göremiyen denizaltı imha edilebiliyor.

Denizaltılar, aldıkları vazifelere göre muhtelif tuzak ve defi vasıtalarıyla karşılaşırlar.

Bir denizaltı gemisi yarı batmış bir halde seyrediyor

Mesela, tahkim edilmiş bir boğazdan geçmek; düşmanın iç körfezlerinden birine akın yapmak vazifesini alan denizaltıların karşılaşılabilecek tuzaklar mayn hatları, ağ maniler, denizaltı barikadları ve karakol yapan destroyerlerdir. Bu kabil iç körfez, şehir ağzı ve boğazlar üç katlı muhtelif mayn hatları ve tarlalarla kapalıdır. Zikzak bırakılan geçit yolunun denizaltıdaki kısımlarına, bu yola amud örme maniler; fileler konulur. Maynerin arasından zikzak yolu, iki tarafı chehennem ve ölüm duvarları ile mahdud bu tek geçidi bin bir tehlike ve çok itinalı bir seyrile takip eden denizaltı ekseriya dönemeçlerde ani olarak bu ağ manilerle karşılaşır. Eğer tahtelbahir fazla sürat ile ilerliyorsa bu manin önünde ani bir duraklama ve bekleme zamanı geçirerek manevra yapmak ve tornistanla geldiği istikamette uzaklaşmak mecburiyetinde bulundugundan, ağ manileri devamlı surette tarassud ve ateş altında tutan batarya veya tahrib ekipi tarafından açılan ateşe maruz kalır; ekseriyetle batırılır.

Büyük Harpte, Marmaraya geçid yapan düşman tahtelbahirleri, Karanfil burnu civarındaki dönemeç yerinde bulunan bir ağ maninin önünde böyle bir hale maruz kalmışlar; kol başında ilerliyen Fransız Saphir tahtelbahiri bu manii ateş baskısında tutan sahildeki D. 8 Türk bataryasının ateşile batırılmıştı.

Tahtelbahirlere karşı muvaffakiyetli tuzaklardan birisi de bu sualtı yılanlarının taarruz etmek ihtimalleri kuvvetle tahmin edilen mekânlarda bulundurulacak top ve makineli tüfekli sahil müdafaa postalarıdır.

Bu gibi taarruzlarda tahtelbahirler, ekseriyetle suyun üzerine çıkarak toplarla ateş açmak, torpido salmak çarelerine başvıracaklarından denizin üzerine çıkıkları zaman gizli defi postaları

nın birdenbire açacakları top ve makineli tüfek ateşleri bunları kolayca tahrib eder.

Yine Büyük Harpte düşman tahtelbahirlerinden dört tanesi Marmaraya girdikten sonra Osmanlı Umumi karargâhı ve Donanma komutanlığı müstereken bu tedbiri düşünmüş, köylerinde bu kanlı davaya ancak dua ile iştirak vaziyetinde bulunan müstahfızları toplayarak bunları yalnız tüfekle silâhlandırmış ve bu vazifeyi vererek Marmara sahil şehirlerinde o zaman «Ak sakallılar bölükleri» vücade getirmişti. Harbi Umumi imtidadına ve Marmarada düşman tahtelbahirlerinin faaliyeti zamanında bu «Ak sakallı sahil muhafızları» nun tahtelbahirlere karşı mücadele muvaffakiyeti kaydedilmedi. Yalnız bu tedbir; sık sık tahtelbahirler tarafından topa tutulan bir çok iskele ve sahil kasabalarını bu taarruzlardan korumağa kâfi geldi. 93 harbinden artı kalmış ak sakallı müstahfızların muadell tüfekleri bile tahtelbahirlerin ulu orta iskelelerin önüne gelip kasabaları topa tutmalarına mani oldu.

Tahtelbahirlere karşı el bombaları ile hücum Harbi umumide ilk ve son defa ve yalnız bir kere kullanılan yine Osmanlı müstahfızları olmuştu.

Karadenizde Yavuzla takviye edilen Osmanlı donanması karşılarında harpten evvelki kuruluşunu muhafaza eden Amiral Kolçak'ın komutasındaki Osmanlılara kaptrımsı; Amiral Kolçak donanması mühlak beş tahtelbahirini Karadeniz boğazı ağzına göndererek Osmanlı donanmasını tehdiye başlatmıştı.

O zaman ihdas edilen Aksakallılar taburundan bir tanesi de merkezi Şile olmak üzere Karadeniz boğazı mahrecinde sahil muhafaza hizmetine verilmişti.

Bu tahtelbahirlerden kapiten Nikola Papof kumandasındaki Ar-

MERAKLI OSEYLER

GENÇ KADIN KOCASINDAN AYRI

Mis Florans Amerikalı bir artisttir. Kendisi evvelce İngiltereye gelmiş, daha sonra da orada bir İngilizle evlenmiştir. Fakat harp çıkınca Mis Florans kocası tarafından Amerikaya gönderilmiş, lakin kendin şimdi tekrar İngiltereye dönmek isteyince Amerika hükümeti kendisine müsaade etmemiştir. Kadının garip bir vaziyeti vardır: İngiliz kanununa göre kocasının tabiiyetine girerek İngiliz sayılan Mis Florans Amerika kanununa daha Amerikalı sayılmaktadır. Amerika hükümeti Avrupa'da harp halinde bulunan memleketlere Amerikalıların gitmelerine müsaade etmediğinden genç kadın da kocasından ayrı kalmıştır. Kocası da askerliği olduğundan İngiltereden ayrılmıyormuş. Kadın yirmi üç yaşında imiş.

FRANSIZ ORDULARINDA

KULLANILAN D KURŞUNU...

Bu kurşun 1904 de Löbel tüfekleri için kabul olunmuştur. Bronzan ve evvelce kullanılanlardan biraz uzunca ve uçları sivridir. Şeklen bir yaprak şgarasını andırır.

ALTIN İSTİHSALATI

Dünya altın istihsalatının % 60 m İngilterenin müstemlekeleri temin etmektedir.

«Ansilopedi Britanya» nun son çıkan nüshasına göre 1938 senesinde cennubi Afrika'da (Vitsvaterstrand'da) 12,137 ons (1 ons 8 dirhem, yani takriben 32 gramdır). Kanadada 4,680 ons, Rusya'da 4,500 ons, Birleşik Amerika'da 4,244 ons, Avustralyada 1,570 ons, diğer memleketlerde 36,230 ons. Büyük Britanya imparatorluğu müstemlekelerinde 22,080 ons altın istihsalatı olmaktadır.

Dünyada mevcut altın stokunun % 55 i Birleşik Amerika'dadır.

kodi adlı sefine, 28 mayıs 1332 perşembe günü Kefken adası kaya-hiklerinde, sahile sokulmuş, hava almak üzere suyun üzerine çıkmış busrada Kefken adasının şimal tarafında talimle meşgul bulunan mülâzım Sami Efendi kumandasındaki Aksakallılar bölüğü tarafından farkedilmişti.

Mülâzımın kumandasında emeliler tahtelbahirin üzerine kadar gelen bölük bir işaretle tekmi el bombalarını Arkadi'nin üzerine savurdular. Güverte ve kaptan kulesinde infilâk eden bombalar tahtelbahirde panik meydana getirdi. Fakat çabucak toparlanan kapiten Nikola Papof sefiniye hemen daldırarak adadan uzaklaştı.

Kurşun menzili dışına çıkınca suyun üstüne fırlayarak hâlâ kayalık sirtta bulunan bölüğe topile ateş açtı. Bölük zayıyatı fazla oldu. Lâkin; Arkadi, savrulan bombalar yüzünden aldığı yaralarla topunu ateşleye ateşleye Karadenizin simsiyah bağrına gömüldü. Battı...

İşte, bugünkü harbin deniz dairliharekâtında beliren merkez sıklığında mühim bir rol sahibi bu lunan ve Büyük Harptenberi 21 senelik bir teamülle bugün modern deniz silâhlarının en korkuncularından biri sayılan tahtelbahirlere karşı malûm olan tuzak ve avlama usulleri bunlardır. Fakat, yeni harbin seyrini inkişaf ettikçe bu sahada da belirecek tahtelbahir avlama tâbiyesinin inkişafı bize daha başka tuzak usulleri de gösterebilecektir.

BOMBA

Geçen harpte olduğu gibi bu harpte de kullanılan bir silâh

Fransız gazetelerinden birinin harp muhabiri, ordu kumandanlarından General X ... m ifadesine atfen son muharebelerde el bombaları istimalının pek çok arttığını söylüyor.

Hakikaten, Majino ve Sigfrid hatları üzerinde bir taraftan İngiliz ve Fransızlar, diğer taraftan Almanlar müthiş kuvvetler tahsis etmiş bulunuyorlar. En modern topları, mitralyözleri yerleştirdiler ve yerleştiriyorlar.

Bu hatlar birbirinden çok uzaktır. Her iki taraf, harekâta hâkim olmak istiyor. Fakat iki mevzi arasındaki harp faaliyeti keşif hareketlerinden ibaret kalıyor.

Sadece mevzii muharebeler oluyor ve bu müsademelerde de el bombaları kullanılıyor.

El bombaları küçük ve küçüklüğü nisbetinde müthiş bir silâhtır. Bunların içerisinde patlayıcı ve yangın çıkarıcı maddeler vardır.

Bombalar, düşmanla karşılaşıldığı zaman ve pek yakından atılır. El bombaları iki cinse ayrılır:

1- 25 - 35 metrodan atılan el bombaları,

2- 80 - 170 metro uzakdaki bir hedefe atılan tüfekli bombalar,

Bu bombaların her ikisi de, 200 - 750 ağırlığı geçmeyen küçük obüslerden farkıdır ve istimali çok nazıktır. Çünkü kapsülleri bir yere dokundu mu derhal patlar. Binaenaleyh bombayı atmadan kapsülünü ayar etmek lâzımdır. Yanlış ayar edilirse atmadan patlar ve atamı öldürür.

Geçen umumî harpte her Alman neferinin üzerinde birkaç saplı el bombası vardı. Saplarındaki vidalı kapağı açılır, içindeki ip çekilir ve bomba fırlatılır. On saniye sonra da bomba infilâk ederdi. Şivleri ağaç dallarile örülmüş bir siperden geçen bir Alman neferinin bombasının kapağı nasılsa sökülmüştü. Önünde bir general ve yaverleri gidiyordu. Bombanın ipi dallardan birine takıldı. Nefer hiçbir şeyin farkında değildi. Bomba birdenbire patladı. Kendisi param parca oldu, general ağır yaralandı, yaverleri de aldıkları ağır yaralardan öldüler.

Fransız ordularında kullanılan O. F. el bombaları, 8 - 10 metro mühtide tahribat yaptığı için açık yerlerdeki müsadelerde ve bilhassa taarruzlarda atılır. Bunlar tecavüz bombalarıdır. Ağırlıkları 250 gramdır.

F. bombaları tedafüddir. Ağırlıkları 660 gramdır. Patlaması müthiş ve tahrip dairesi genişir. Arada yüz metro açıklık bulunmazsa parçaları, atılanın bulunduğu yere kadar sıçar. Bunun için siper arkasında bulunmadan atılmaz.

C. F. bombaları da tedafüddir. Ağırlıkları 550 gramdır. Tesir ve tahrip derecesi F. bombalarının aynıdır.

Bu üç model bombalar el ile atılır. V. B. bombaları karabine ile atılır. Ağırlıkları 490 gramdır. V. B. bombaları hem tedafüddir, hem de tecavüzü bir silâhtır. 80 - 170 metro arasında kullanılır.

Bunlardan başka iki cins daha bomba vardır ki yangın yapmak ve duman çıkarmak için istimal olunur.

Birincisi: 15 - 20 metroluk bir dairede alev neseder, yangın çıkarır.

İkincisi: Siyah ve keşif bir duman saçarak harekâti lşkil eder. Yangın bombaları, bilhassa gaz depolarını, gizli tuzakları patlatmak için kullanılır.

DOKTOR

Feyzi Ahmet Onaran

Cildiye ve zühreviye mütehassısı

Pazar hariç her gün sabahın akşama kadar

Adres: Babıâli Çarşası'na yokuşu köşesinde No. 43. Tel. 23899

HİKÂYE TANIDIK BİRİSİ

Yazan: MUAMMER ALATUR

Geçen gün sokakta karşılaştık. Beni görür görmez birden yüzü güldü, hemen bana doğru koşarak elimi tuttu, sordu:

— Yahu! dedi, sen neredesin? Nasılsın bakayım?

Ne cevap vereceğimi şaşırđım. Çehre yabancı gelmiyordu amma, benimle bu kadar derinden muhabbetle müsafaha eden adamın ismini hatırlıyamazsam, ayıp olacak diye düşünüyordum.

Bu zatla bir yerde görüştük, amma, acaba nerede görüştük.

Tabii bu düşünce mi belli etmeden ben de gültümedim, elini sıkarak cevap verdim:

— Teşekkür ederim, siz de iyisiniz inşallah...

— Bildiğiniz gibi Siz memnununuz ya!

Bir taraftan da nerede tanıştığımızı hatırlamaya çalışıyordum. Üç ay evvel mi görüştük, altı ay evvel mi, yoksa daha eski mi?

Her halde sık sık buluştuk da, sonra uzun müddet birbirimizi göremez olmuştuk galiba! Bari ismini hatırlasam, vaziyeti kurtaracağım. Hay ilahım sen bilirsın.

Maamafih sualini cevapsız bırakmadım:

— Evet, memnunum, eh, şöyle böyle memnunum, dedim.

— Şu sizin mahud bir davanız vardı, o ne oldu? dedi. Son defa görüştüğümüz zaman biraz endişeli görünüyordunuz.

Allah Allah, davamı da biliyor. Öyleyse bu adamla benim çok iyi tanışmam lâzım gelecek. Onun beni çok iyi tanıdığı belli. Fakat ah, adını hatırlasam...

— Kazandım, dedim, şimdi hissedar missedar kalmadı, işlere yalnız ben bakıyorum.

— Biliyorum, biliyorum. Ömer Bey söyledi. Mahdumu da evlendirdimsiniz.

Vay canna! Demek bizim kayın biraderi, mahdumu filân da tanıyor. O halde ailemizin de tamdırların biri... Öyle ya, bu kadar tasilâtı başka türlü nasıl bilecek?

Düşünüyorum, düşünüyorum. Kim acaba? Kim acaba? Düpedüz kim olduğunu sorup şu deritten

kurtulsam ne olur? Yine düşünüyorum. Ayıp olur.

Öteki boyuna konuşuyor:

— Hazır tesadüf ettik, dedi. Yırsattan istifade ederek sizden affımı rica edeceğim. Altı ay evvel ki davetinize maalesef icabet edemedim, ansızın bir iş için tasraya gitmek icabetti. Maamafih o gün her halde çok eğlenmişsinizdir.

— Eh. Sıkılmadık, dedim.

Demek ki bu adamı eğlentiye davet etmişim. Şimdi de «sen kim sin be yahu?» diye nasıl sorulur? Aklıma bir şey geldi. Oturdugu yeri filân sorsam, fikir teatisi ile belki kim olduğunu hatırlarım diye düşündüm.

— Devlethane yine o eski yerde değil mi?

— Hayır, çoktan çıktım. Ruhu betli idi, malfum ya!

— Şimdi nerde ikamet buyuruyor?

— Fatihde. Yeni taşındığımız için sokagın ismini henüz öğrenemedim.

Baktım ki, bundan da kim olduğunu öğrenemedik. Başka bir tecürbe daha yapayım dedim.

— Bir gün inşallah bize tesrif edersiniz, dedim, mesela bir öyle yemeğine girsiniz.

— Emredersiniz!...

— Ne iyi olur. Hanımefendiye de beraber alırsınız.

Eyvah! Ya adam evli değilse...

— Hay hay amma, mümkün değil dostum.

Yüzümün kızadığını hissettim. İşte demedim mi, çam devirdik.

— Vaziyeti müsait değil.

Acaba karısı değil de, metresi mi?

— Maamafih ben bu pazara gelirim.

— Buyurun ya!

Yine düşünüyorum. Acaba san'atını öğrensem de, orada kim olduğunu çıkarabilsem.

— Ey... İşler nasıl gidiyor?

— Şöyle böyle... Şu bildiğiz mahud mesele yok mu? Artık ondan sonra şevkim kırıldı. Bu şer'atle iş yapılır mı ilâhi sen!

Mahud mesele de neymiş acaba? Ben yine lâf olsun diye cevap verdim.

— Adam sen de... Elmukadder lâyetigayyer.

O devam etti:

— Benim asıl canımı sıkan üç ay hapis değil. Dolandırıcılık suçu ile el âleme kepaze olmak bana ağır geldi.

Vay canna! Gördün mü bir kerre! İşte bu aklıma gelmemişti. Kim bu adam? Kim bu adam? Artık hapisanelik olduğun uöğrendikten sonra, düpedüz:

«Sen kimsin azizim» demek üzere iken, o:

— Şimdilik Allaha ismarladık dostum, dedi, pazara gelirim. Hem eğleniriz, hem derdesizir.

Ve geçen bir tramvaya atlayıp gitti. Ben de bu suretle ne adını, ne sanımı bilmediğim bir sabakalıya pazara, evime yemeğ edavet etmiş bulunuyorum.

Kim acaba, kim acaba?

İSTANBUL KAPILARINDA VE BİZANS SARAYLARINDA

No. 172 Yazan: M. SAMİ KARAYEL

İmparatorun gazabına uğrıyarak manastırlara kapatılan gözdeleler ..

— Sultanım, görüyorsunuz ya... Türkler durmadan hücum ediyorlar, imparator hazretleri bu bädire içinde nasıl olup da mevkilerini terkile buraya gelebilirler.

Gürcistan Kralının kızı, başına gelen felâketi düşünerek talihisizliğine küsüyor ve gök mavi, ırî gözlerinin günlerdenberi kurumıyan yaşlarını tazeleyerek yanaklarının üzerinden bosalıyordu.

İreni, elli beş gün zarfında çok zaıyılmış, ağlatmakla güzel ve sehhar gözleri sismişti.

Fakat; bütün bu ızdıraplar ve yorgunluklara rağmen İreni yine güzeldi. Herşeye bedeldi.

Karaca kuvvetleri, on bin atisile şehre girdiği zaman şimşek gibi her tarafı abluka altına almıştı.

İleride bulunan azap askerleri ve yenicilerden bazı kollar, şehrin her tarafına yayılmanın Karacanın süvarileri hemen hemen şehrin her tarafını ıslal eylemişti.

Manastırlar, târikidunya olarak çekilmiş genç kızlar, genç ve dilber prensesler, kadınlarla dolu idi.

Târikidunya olarak ebediyyen manastırların loş ve dünyadan alâkasını tamamille kesmiş olan muhit içine düşmüş olan bu kadınların evvelce işledikleri günahların kefareti için Hazretli Meryeme duadan başka

işleri yoktu.

Bizans manastırları târikidunya kızları ve kadınlarla dolu idi. Gençlik hayatını envar rezalette geçirmiş ve sonra, bir papasın önünde günahlarını çıkararak manastıra girmiş olan tahşelerinin adedi sayılmakla bitmezdi.

Bizans imparatorları tarafından gazaba uğrıyarak manastırlara sürülen ve daha doğrusu hapsedilen gözdelelerin sayısı da çoktu. Bu gözdelelerin ve imparatoriçelerin ekserisi Adalarda bulunan manastırlara gönderilirdi.

O vakitler Adalar, sessiz, uzak ve kimsesiz birer muhit idi. Birkaç balıkcı evinden başka bir hayat yoktu.

Adalarda bulunan manastırlar, çok hazine ve ebediyyen insan yüzü görmeyenlerin hapisanesi idi.

Güzel prensesler, dilber kızlar, sahane kadınlar aralarında birer rahibe elbisesi Ada çamlarının leinde erkesiz hayat yaşıyorlardı.

Târikidunya olan kadınlar kat'iyyen erkek yüzü görmeylerdi.

Erkeklerden de târikidunya olanlar çoktu.

Biraz ihtiyarlanmış olan târikidunya kadınların muhakkak genç ve dilber bir sevgilisi olurdu.

(Devamı var)

BEŞ HASTA VAR

No: 172

Yazan: Etem İzzet BENİCE

İlacı? Bir iş yapacak, yorulacak, zekânı sarfedecek ve bu yüksek kabiliyet ve emeginin karşılığı olarak hakkını alacaktır. Senin zekân ve liyakatın ile bir amele, yahut ta küçük bir memurun zekâ ve liyakatı arasında elbette fark vardır. O bir ay çalışır yetmiş beş seksen lira alır, sen bir saat çalışırsın yetmiş seksen bin lira alırsın. Bu da görülen işlerin ve görenlerin hususiyetine göre tasnif edilecek bir şey.

Bizim çocukluğumuzdanberi, mektepte, aile içinde:

— Rüsvet.

— Dalavere.

— Gayri meşru kazanç.

— Devlet parasını çalmak.

— Memuriyet nüfuzunu suistimal!

Filân diye belledigimiz işleri şeyh zade o kadar kuvvetle müdafaa ediyor, bilâkis bu neyi bir

işin en meşru kazançlardan birisi olduğunu öyle ezip bir dava halinde gösteriyordu ki, arada bir ben de kendimi inandırıyor:

— Sahi.

Demeye mecbur oluyordum. Nitekim, en son;

— İşte bu böyle. Ben sana bir iş teklif ettim, yapıp yapmamak senin bileceğin iş. Eğer, sen yapmazsan ben nasil olsa bunu yaptırırım. Amma nazırla olmaz da bilmem filân müdür veya komisyon reisile olur, ehemmiyeti yok! Ben, daima neticelere bakarım. Eğr, yaptırabilirsen ne âla. İstersen şimdiden avans olarak emrine on beş yirmi bin liralk bir çek doldurayım.

Dedi. Gözlerimin içine baktı ve... Bir taraftan da çek defterini çıkardı, eline aldı. Adeta yumuşamış, uysallaşmış, karakterindeki mukavemeti kaybetmiş bir halde idim.

(Devamı var)

2 — Kristal Gazinosu Saz heyetile Bayan Melâhat, Şükran, Faide, Ayda taraflarından güzel parçalar.

3 — İstanbul Darüttalimi Musiki ince saz heyeti tarafından güzel parçalar.

4 — Darüttalimi Musikiden Bayan Nezihe ve Bay Needet tarafından güzel parçalar.

5 — Macar Kadın Caz takımı.

6 — Ladanya Baletleri tarafından muhtelif numaralar.

7 — Turan brın Stanişla artistleri tarafından muhtelif numaralar.

8 — Maksim Bardan Bale diğer numaralar.

9 — Beyoğlunun diğer artistleri tarafından muhtelif numaralar ve sürprizler.

Duylulu sarhoştur. Mesalarınızı evvelden tedarik ediniz. Te

Vakıflar Umum Müdürlüğü Evrak Dosya memuru Sadık Barkın hakkındaki rapor müddeti hitam bulduğu halde Gureba Hastahane raporunda gösterilen lüzum veçhile tekrar hastahaneyeye uğramadığı anlaşıldığından ve heyeti şihhiyeye muayenesinin icrasını teblig için ikame'gâhında da bulunmadığından mumaleyyihin beş gün zarfında idaremize müracaat etmesi aksi takdirde hakkında muamele lâziminin tatbik olunacağı Vakıflar Umum Müdürlüğünün iş'arına atfen teblig makamında ilân olunur. (10414)